

بررسی مشکلات و چالش‌های زندگی خوابگاهی از نگاه دانشجوی معلمان دختر متاهل دانشگاه فرهنگیان مطالعه پدیدارشناسی^۱

محمد علی پور^۲، گلسا قربانی^۳، سودابه تیموری شبگرد^۴

چکیده

دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان مدت تحصیل خود را در خوابگاه سپری می‌کنند، برخی از این افراد متاهل هستند و دارای مشکلات متعددی می‌باشند. لذا در پژوهش حاضر به بررسی تجارب زیسته دانشجوی معلمان متاهل دختر ساکن خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه فرهنگیان و مشکلات آن‌ها پرداخته شده است. پژوهش حاضر به شیوه کیفی و از نوع پدیدارشناسی بررسی شد. جامعه آماری پژوهش کلیه دانشجومعلمان پردیس امام سجاد(ع) بودند. با توجه به ماهیت پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع معیار استفاده شد که داده‌های پژوهش از طریق مصاحبه‌های عمیق فردی و نیمه ساختار یافته جمع‌آوری شدند که پس از اشباع اطلاعاتی تعداد شرکت‌کنندگان به ۶ نفر رسید. داده‌های حاصل از تجارب زیسته دانشجومعلمان به روش کلازی (۲۰۰۲) مورد

تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. جهت ارزیابی نتایج پژوهش حاضر از معیارهای گوبا و لینکن (۱۹۸۵) استفاده شده است. یافته‌های حاصل از تجارب زیسته دانشجومعلمان در ۹ مضمون اصلی "بالا رفتن قدرت درک و مدارا"، "چالش‌های مدیریت هزینه"، "شرایط رفت و آمد"، "دشواری حل مشکل از راه دور"، "مشکلات آموزشی"، "تاثیرپذیری از هم خوابگاهی‌ها"، "به تاخیرافتادن برنامه‌ها"، "مشکلات عاطفی" دسته بندی شد. تجارب دانشجومعلمان متاهل از زندگی خوابگاهی نشان می‌دهد که دانشجو معلمان مشکلات و چالش‌هایی را در زندگی خوابگاهی تجربه می‌کنند که در زندگی مشترک آنها و دوران تحصیلشان تاثیرگذار است که باعث عدم تمرکز آنها و درگیری فکری آنها می‌شود.

واژگان کلیدی: دانشجوی معلمان، متاهل، زندگی خوابگاهی، پدیدارشناسی

۱. تاریخ وصول: ۱۴۰۲/۰۵/۱۹

تأیید نهایی: ۱۴۰۲/۰۸/۱۱

۲. دانشجوی دکتری مدرس دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. آدرس ایمیل: mo.alipour@cfu.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۴. دانشجوی کارشناسی علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

Examining the Problems and Challenges of Dormitory Life from the Perspective of Married Student Teachers of Farhangian University

Abstract

The student teachers of Farhangian University spend their study years in dormitory. Some of them are married and have many problems. Therefore, this research, has examined the lived experiences of married female student teachers living in Farhangian University dormitories and their problems. The current study was qualitative in method and phenomenological in type. The population of the study included all teacher students of Imam Sajjad (A) Campus. Based on the nature of the study, purposive criterion-based sampling was adopted, and the data was collected using deep individual and semi-structured interviews. After data saturation, the number of participants reached 6. The data from teachers' lived experiences were analyzed using Claizi (2002) method. To evaluate the results of

the present study, Gooba and Linken's criteria were used; Findings from teachers' lived experiences was categorized into 9 main themes: "increasing the power of understanding and tolerance", "cost management challenges", "commuting conditions", "difficulty of remote problem solving", "educational problems", "interference" Dormitories", "plans being delayed", and "emotional problems". Married student teachers' experiences of dormitory life show that student teachers experience problems and challenges in dormitory life that affect their joint life and studies causing lack of concentration and their intellectual conflict.

Keywords: student teacher, married, dormitory life, phenomenology

مقدمه

یکی از راه‌های موفقیت و تکامل انسان‌ها ادامه تحصیل، رشد و ارتقای علمی افراد جامعه است که همه انسان‌ها را به سوی کسب علم و کشف استعدادهایشان دعوت میکند (فروتن، ۱۳۸۹). از مقاطع تحصیلی، تحصیل در دانشگاه است که تمامی دانش‌آموزان تلاش می‌کنند که خود را از دور ترین نقاط کشور به بهترین مراکز آموزش عالی برسانند. دانشگاه به عنوان نهادی که نقش کلیدی در تولید و فهم دانش، توسعه فرهنگ و تمدن و حل مسائل جامعه مدرن دارد (جانسون، Janson، به نقل از گودرزی و همکاران، ۱۳۹۸). تربیت معلمان، یکی از دلایل پیشرفت و توسعه علم و دانش کشورهای توسعه یافته می‌باشد. دانشگاه فرهنگیان باعث ایجاد فرصت برای دانشجویان معلمان با هدف تولید علم و دانش و ارتقا سطح علمی برای آینده‌ای سعادت‌مند در جامعه می‌باشد (ابراهیمی، ۱۳۹۷).

دانشگاه فرهنگیان با هدف تعلیم و تربیت نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش تاسیس شده است و اهداف مهم این دانشگاه تعلیم و تربیت معلمان، مربیان، مدیرانی است که طبق قوانین و مقررات اسلامی متعهد به مبانی دینی هستند و متقاضیان زیادی دارد ولی از مشکلات آن غیر بومی بودن دانشجویان برای تحصیل در دانشگاه فرهنگیان می‌باشد (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰).

دانشگاه فرهنگیان مانند سایر دانشگاه‌ها ملزم است برای دانشجویان غیر بومی سطح نسبی را برای رفاه دانشجویان فراهم آورد که یکی از برنامه‌های رفاهی تاسیس خوابگاه برای دانشجویان است (هریری، ۲۰۰۹). اولین تجربه‌های مستقل بودن را در دوران دانشجویی می‌گذرانند و هویت‌های جدیدی که در زندگی تاثیرگذار است، در این دوره شکل می‌گیرد، که سرشار از هیجان و چالش‌های مهم برای دانشجویان و خانواده‌هایشان است (یعقوبی، ۲۰۱۰). از ویژگی‌های زندگی خوابگاهی روبه رو شدن با ترس‌ها و اضطراب است که قسمتی از آن به تجارب بلوغی و استقلال جوانان مرتبط می‌شود و قسمتی دیگر به عدم حمایت در جوامع خاص است (بک، Beck، به نقل از گودرزی و همکاری، ۱۳۹۸). این اضطراب‌ها باعث آسیب‌پذیری دانشجویان می‌شود. دانشجویان با عوامل تنش‌زا از جمله آینده نامعلوم، پرداخت هزینه‌ها، فشارهای درسی، کمبود وقت و زمان و امکانات رفاهی و زندگی در خوابگاه روبه‌رو هستند (پتر، Peter، به نقل از گودرزی و همکاران، ۱۳۹۸).

زندگی برای دانشجویان در شرایط خوابگاه و بدون خانواده در شهرهای دور از محل زندگی، مشکلات زیادی را به وجود می‌آورد. دانشجویان جوان بخصوص دختران با روابط عاطفی و

احساسی درمهم‌ترین سال‌های زندگی از خانواده خود جدا میشوند تا در دانشگاه فرهنگیان تحصیل کنند. از این رو شناخت مشکلات و دغدغه‌های زندگی دانشجویی از جنبه‌های مختلف از جمله علمی، فرهنگی و اجتماعی و خانوادگی ضروری و مهم به نظر می‌رسد (قدرتی و مقصودزاده، ۱۳۹۸). در مقابل مسائل و مشکلاتی را در برمی‌گیرد و از مهم‌ترین مشکلات دانشگاه، زندگی در خوابگاه می‌باشد (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۵).

در حوزه تجارب دانشجویان معلمان در رابطه با مشکلات زندگی خوابگاهی برای دانشجویان متاهل پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است. وارسته‌فر و موسوی (۱۳۹۳) در پژوهش خود به بررسی تجارب زیسته‌ی دانشجویان دختر ساکن خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه فرهنگیان از کنش‌های اجتماعی و درک آن‌ها از زندگی در این اماکن پرداخته است. گودرزی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهش خود با هدف شناخت مسائل و چالش‌های زندگی خوابگاهی دانشگاه‌های دختران سراسری تهران با تاکید بر ملاحظات جنسیتی به صورت کیفی پرداخته است. قدرتی و مقصودزاده (۱۳۹۷) در پژوهش خود به بررسی مشکلات اجتماعی دانشجویان دختر با توجه به سبک زندگی خوابگاهی و مقایسه آن با رخداد آسیب در شرایط زندگی به همراه خانواده انجام داده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که سبک زندگی خوابگاهی پیامدهای مثبتی در ابعاد فردی برای این دانشجویان دختر به همراه داشته است از جمله استقلال فردی در زندگی خوابگاهی، مدیریت هزینه‌های اقتصادی، بالا رفتن قدرت درک و مدارا، بهبود تعاملات اجتماعی، مقوله هسته‌ای پژوهش مدیریت خود در شرایط متناقض است. ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود به بررسی مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان پرداخت تا با شناسایی مشکلات و رفع آن مسیر تحصیل دانشجویان را هموارتر و آن‌ها را به سوی موفقیت‌های بیشتر رهنمون سازد. بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش دانشگاه فرهنگیان در تربیت نیروی انسانی متخصص و حرفه‌ای نقش کلیدی و مهمی ایفا می‌کند از این رو برای ایجاد تحول در دانشگاه فرهنگیان و در نهایت آموزش معلمان خلاق و توانمند ناگزیر باید بر آموزش همه جانبه مدیران این دانشگاه در سطوح مختلف سرمایه‌گذاری شود.

همانطور که گفته شد؛ یکی از مقاطع تحصیلی، تحصیل در دانشگاه است. دانشگاه نقش مهمی در تولید و توسعه دانش دارد. یکی از دانشگاه‌های مهم در ایران، دانشگاه فرهنگیان است که در تربیت و توانمندسازی معلمان و نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش نقش مهمی دارد و دانشجویان فرهنگیان به دلیل بومی بودن رشته‌هایشان مجبور به تجربه زندگی

خوابگاهی هستند. همچنین مسائل و مشکلاتی هم برای دانشجویان به ویژه دانشجویان دختر ایجاد می‌کند، دانشجویانی که متاهل یا دارای فرزند هستند به دلیل دوری از محل زندگی، مسائل و مشکلات بیشتری را در زندگی خود به همراه دارند که پژوهش‌های اندکی به روایت این مشکلات پرداخته‌اند. از این رو، هدف پژوهش حاضر؛ بررسی مشکلات و چالش‌های دانشجو معلمان متاهل خوابگاهی دانشگاه فرهنگیان است.

هدف پژوهش

بررسی مشکلات و چالش‌های زندگی خوابگاهی از نگاه دانشجو معلمان متاهل دانشگاه فرهنگیان و ارائه راهکارها

روش‌شناسی

روش تحقیق در این پژوهش از نوع روش‌های تحقیق کیفی با رویکرد پدیدارشناسی است. رویکرد پدیدارشناسی، مناسب‌ترین روش بررسی تجربیات زیسته افراد محسوب می‌شود. در این پژوهش، هدف پژوهشگر توصیف مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان متاهل به منظور درک وضعیتی است که افراد مورد پژوهش در آن قرار دارند. روش پدیدارشناسی عموماً با ادراک، نگرش، عقاید، احساسات و عواطف افراد سروکار دارد.

جامعه آماری مورد پژوهش در این پژوهش، دانشجویان دختر ساکن خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه فرهنگیان بیرجند است. بر اساس نمونه‌گیری هدفمند ۶ نفر از دانشجویان دانشگاه انتخاب شدند که همه‌ی آن‌ها در خوابگاه‌های دانشجویی سکونت داشتند. سن نمونه‌های مورد بررسی بین ۲۰ تا ۲۴ سال بود که از رشته‌های مختلف انتخاب شدند. تعداد نمونه‌ها بر اساس اصل اشباع نظری تعیین شدند یعنی جمع‌آوری داده‌ها تا زمانی که روایت‌های دانشجویان از زندگی‌شان به تکرار نرسیده بود، ادامه یافت.

روش جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه نیمه‌ساختار یافته بود. در رویکرد پدیدارشناسی معمولاً با نتایج مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته کار می‌کنند. از آن جا که پژوهش کیفی می‌کوشد محقق را به درون جهان زندگی مشارکت‌کنندگان تحقیق وارد سازد، مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته، به واسطه تأکید بر سوالات باز و غیرهدایت شده می‌تواند مورد استفاده چنین پژوهشی قرار گیرد. در مصاحبه‌ها از دانشجویان خواسته شد، مشکلات زندگی خوابگاهی در دوران متاهلی خود را بیان کنند. مصاحبه با هرکدام از دانشجویان ۲۰ تا ۳۰ دقیقه انجام شد. در طول مصاحبه تلاش شد محقق دخالت کمتری در روایت‌هایی که پاسخگویان از مشکلات خود ارائه می‌کنند داشته باشد. مصاحبه با پاسخگویان در چارچوب پرسش‌های طرح شده و

موضوع مورد نظر انجام شد پس از آنکه محقق متوجه شد روایت‌ها و پاسخ‌های پاسخگویان به تکرار رسیده است مصاحبه‌ها را متوقف نمود و فرایند جمع‌آوری داده‌ها به اتمام رسید. پس از جمع‌آوری مصاحبه‌ها، مصاحبه‌های انجام شده به متن نوشتاری تبدیل شدند و فرایند تحلیل داده‌ها آغاز شد. روش تحلیل داده‌ها روش تحلیل مضمون است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از سه روش کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده شد. در ابتدا مفاهیم و کدهای باز از مصاحبه‌ها استخراج شد، سپس این کدهای باز با توجه به مفاهیم و مضامین مشترک به روش کدگذاری محوری دسته‌بندی شدند و در نهایت کدهای بی‌ارتباط با اهداف تحقیق حذف شدند و با توجه به مقولات استخراج شده مقوله‌ی هسته‌ای انتخاب شد.

جهت ارزیابی نتایج پژوهش حاضر از معیارهای گوبا و لینکن (۱۹۸۵) استفاده شده است. گوبا و لینکن از عنوان اعتمادپذیری یا قابلیت اعتماد برای ارزیابی نتایج پژوهش کیفی استفاده می‌کنند. قابلیت اعتماد به بیانی ساده، میزانی است که در آن می‌توان به یافته‌های یک تحقیق کیفی متکی شد و به نتایج آن اعتماد کرد. به عقیده گوبا و لینکن معیار قابلیت اعتماد شامل چهار معیار جداگانه اما به هم مرتبط است که شامل باورپذیری (همسازی و همبستگی داده‌ها)، اطمینان‌پذیری (توانایی تشخیص جایی که داده‌های یک مطالعه از کجا آمده، چگونه گردآوری شده و چه طور به کار رفته‌اند)، تاثیرپذیری (عینیت کیفی و انطباق یافته‌ها بر داده‌های پژوهش) و انتقال‌پذیری (اعتبار بیرونی) است (محمدپور، ۱۳۸۹). در این پژوهش، برای دستیابی به اعتبار پژوهش، از فن کنترل از سوی اعضا استفاده شد. مشارکت کنندگان در پژوهش، موجه‌ترین افراد برای تعیین قابلیت اعتماد هستند؛ که از طریق چک کردن توسط اعضا این امر اتفاق می‌افتد. به گونه‌ای که در این پژوهش، رونوشت مصاحبه و گزارشی از پرسش‌های مطرح شده و پاسخ‌های دانشجو معلم در اختیار آنان قرار می‌گرفت و سپس اصلاحاتی که آنان در متن مصاحبه انجام داده بودند، در نظر گرفته می‌شد. رسیدن به قابلیت انتقال، با استفاده از فنونی مانند توصیف فرد از مجموعه داده‌های مطالعه شده در طول گردآوری داده‌ها، استفاده از رویه‌های ویژه کدگذاری و تحلیل نمادها، نشانه‌ها و سایر موارد در مرحله تحلیل داده‌ها که به اطمینان از قابلیت انتقال کمک می‌کند، صورت گرفت. از این رو، تلاش شد تا تمام جزئیات پژوهش از نمونه‌گیری تا فرآیند گردآوری و تحلیل داده‌ها به طور کامل شرح داده شود. برای دستیابی به قابلیت اطمینان، از روش توصیف توسط هم‌متایان استفاده شد، بدین منظور، یافته‌ها در مراحل مختلف در اختیار یک نفر از اساتید در حوزه دانشگاه و مسائل دانشجویی و خوابگاهی قرار گرفت.

جدول ۱. اطلاعات مشارکت کنندگان در پژوهش

مدت تاهل	مدت زمان خوابگاهی بودن متاهل	ترم	رشته تحصیلی	سن	مصاحبه شونده
یکسال	یکسال	۶	علوم اجتماعی	۲۱	شماره ۱
یکسال	ده ماه	۶	علوم اجتماعی	۲۱	شماره ۲
پنج سال	یکسال	۶	علوم اجتماعی	۲۴	شماره ۳
شش ماه	شش ماه	۶	علوم اجتماعی	۲۱	شماره ۴
دوسال	یکسال	۶	مشاوره	۲۱	شماره ۵
یکسال	یک سال و نیم	۸	جغرافیا	۲۳	شماره ۶

یافته‌های پژوهشی

با بررسی و تحلیل مصاحبه‌های شرکت کنندگان و تجزیه و تحلیل کدها در پژوهش، تجارب زیسته دانشجومعلم‌ان متاهل در قالب نه مضمون اصلی: بالارفتن قدرت درک و مدارا، "هنجارهای کنترل"، "چالش‌های مدیریت هزینه"، "شرایط رفت و آمد"، "دشواری حل مشکل از راه دور"، "مشکلات آموزشی"، تاثیرپذیری از هم خوابگاهی‌ها، "به تاخیرافتادن برنامه‌ها"، "مشکلات عاطفی" طبقه‌بندی گردید.

جدول ۲. مضامین استخراج شده از تجربیات دانشجومعلم‌ان

تم	مضامین اصلی	مضامین فرعی
	بالا رفتن قدرت درک و مدارا	صبرکردن همسر، طولانی شدن شرایط وفق دادن
	هنجارهای کنترل	حساس ترشدن همسر، وجود محدودیت‌ها توسط همسر نسبت به دختران مجرد، اجازه ندادن همسر برای بیرون رفتن با دوستان، حس بدبینی و دیدگاه بد به همسر
	چالش‌های مدیریت هزینه	زیاد بودن هزینه رفت و آمد، مقرون به صرفه نبودن رفت و آمد برای دو روز، حقوق کم و خرج شدن نصف حقوق برای رفت و آمد
	شرایط رفت و آمد	نبودن شرایط رفت و آمد، خطرناک بودن راه و تصادفات، طولانی بودن مسافت، نبودن شرایط برای آمدن همسر، سخت بودن رفت و آمد به دلیل کمر درد و...، محدود کردن رفت و آمد بخاطر مشکلات، نداشتن

<p>وسایل نقلیه دیگر جز اتوبوس برای رفت و آمد، مساعد نبودن آب و هوا و مسیر، حساسیت بعضی از افراد در برابر سرماخوردگی، عدم دسترسی به موقع در شرایط مورد نیاز</p>	<p>دشواری حل مشکل از راه دور</p>
<p>بهبتر حل شدن مشکل به صورت حضوری، حل نشدن بحث و دعوا از طریق تلفن، حل نشدن مشکلات و دعوای با چت کردن، تماس گرفتن همسر یا خودم</p>	<p>مشکلات آموزشی</p>
<p>عدم تمرکز به درس، درگیری فکری دل‌تنگ شدن، اذیت شدن همسر، اذیت شدن خودم، تحمل سختی دوری از همسر، پیش آمدن بحث و دعوا بین خود و همسر، پیش آمدن سوء ظن، گریه کردن بخاطر دل‌تنگی، نارضایتی از خود به دلیل دوری، کمتر خوب بودن با همسر، وابسته‌تر شدن همسر هنگام حضور در شهر خود، برداشت نادرست همسر از خواسته‌های من، گلایه کردن همسر، حس کردن جای خالی همسر در مهمانی‌ها، بهانه گرفتن، دور بودن، علت بیشتر دعوای بزرگ‌تر شدن مشکل به دلیل دوری و حل نشدن به موقع آن، بحث کردن درباره موضوعات الکی</p>	<p>مشکلات عاطفی</p>
<p>از دست دادن مراسمات، جشن‌ها و مهمانی‌ها مانند شب یلدا، از دست دادن آشناییت و خوشی‌های دوران عقد، به تاخیر افتادن مراسم عروسی بخاطر دوری، به تاخیر افتادن کارهای اداری مثل وام گرفتن و... نبودن شرایط برای فرزند آوری، برگزاری برنامه‌ها توسط خانواده بدون حضور من</p>	<p>به تاخیر افتادن برنامه‌ها</p>
<p>امکان دخالت دوستان در بعضی از اوقات، مقایسه کردن همسر با همسر بقیه، ایجاد حس پشیمانی نسبت به ازدواج توسط دوستان، بروز ندادن مشکلات در پیش دوستان، قابل درک نبودن محدودیت‌ها برای دختران مجرد</p>	<p>تاثیر پذیری از هم خوابگاهی‌ها</p>

شکل ۱. مضامین اصلی مشکلات و چالش‌های زندگی خوابگاهی برای دانشجویان متأهل

بالا رفتن قدرت درک و مدارا: یکی از کنش‌های اجتماعی ایجاد شده در زندگی بالارفتن قدرت درک و مدارا کردن با یک دیگر و صبورشدن است که در این زمینه مصاحبه شونده شماره ۱ اظهار داشت که "همسر من سعی می‌کند قدرت تحمل خود را بالا ببرد و صبر و شکیبایی خود را بیشتر کند".

هنجارهای کنترل: هنجارها، مدل‌های فکری یا خطوط راهنمایی هستند که به وسیله آنها اعمال خود و دیگران را از لحاظ فکری، کنترل و ارزشیابی می‌کنیم که مصاحبه شونده شماره ۱ اظهار داشت که "توسط همسر محدود می‌شوم و نمی‌توانم با دوستانم بیرون بروم و این شرایط باعث حس بدبینی همسر من نسبت به من شده است".

چالش‌های مدیریت هزینه: هزینه، پول یا خدمات یا هرچیز دیگری است که فرد در ازای دریافت کالا یا خدمات پرداخت می‌کند. هزینه‌ها برای دانشجویان خوابگاهی به دلیل عدم استقلال مالی و دوری از خانواده بسیار حائز اهمیت می‌باشد. در این زمینه مصاحبه شونده

شماره ۵ اظهار داشت "حقوق ما بسیار کم است و هزینه رفت و آمد زیاد است و نیمی بیشتر از حقوق ما برای رفت و آمد صرف می‌شود و رفت و آمد مقرون به صرفه نیست".

شرایط رفت و آمد: رفت و آمد دانشجویان از خوابگاه به شهر خود و بالعکس علاوه بر اینکه سهم زیادی از زمان و انرژی دانشجویان را به خود اختصاص می‌دهد، مشکلات زیادی به همراه دارد. مصاحبه شونده شماره ۲ اظهار داشت "یک سری از افراد به سرما حساسیت دارند و اکثر مواقع سرماخورده‌اند و بعضی از افراد به گرما، من شخصا نمیتوانم گرمای اتوبوس را تحمل کنم. همچنین خطرات راه زیاد است مثل تصادفات و سخت بودن مسیر در زمستان".

دشواری حل مشکل از راه دور: رابطه از راه دور رابطه است که در آن زوجین از لحاظ فیزیکی یا جغرافیایی به دلایلی از قبیل انتخاب شغل، تحصیلات و... از یک دیگر دورمانده‌اند و مسلماً در این بین مشکلاتی برای زوجین به وجود می‌آید که مصاحبه شونده ۴ اظهار داشت "بحث‌ها و مسائلی که بین پیش ما می‌آید به خاطر این فاصله با تلفن و چت کردن حل نمی‌شود و مشکلات با حضوری حرف زدن بهتر حل می‌شود".

مشکلات آموزشی: یکی از مواردی که دانشجویان در کدهای خود بیان کردند، در این موضوع مشکلاتی بود که در زمینه آموزش برای آنها به وجود آمده که مصاحبه شونده ۳ اظهار داشت که "به دلیل درگیری فکری که دارم و به همسرم فکر میکنم، نمی‌توانم در درس‌هایم تمرکز کنم و از این رو مشکلاتی در درس‌هایم به وجود آمده است و در مواردی به درس‌هایم نمی‌رسم".

مشکلات عاطفی: درک و تجربه احساسات و عواطف بخش جدایی ناپذیر از زندگی هر انسانی است. یکی از مهم‌ترین فواید برقراری رابطه حمایت عاطفی است که وقتی زوجین از هم دورند و این حمایت عاطفی به درستی برقرار نمی‌شود، مشکلات فراوانی به وجود می‌آید که مصاحبه شونده شماره ۵ اظهار داشت "به خاطر دلتنگی گریه می‌کنم و با همسرم بحث و دعوا می‌کنم بخاطر موضوعات الکی و این باعث شده که دعوایمان بزرگتر شود".

به تاخیرافتادن برنامه‌ها: به تعویق انداختن کارها عادت است که بسیاری از ما دچار آن هستیم. تعلل همچنین از نظر عاطفی بر ما تأثیر می‌گذارد برای آنکه بتوانیم در زندگی جلو برویم باید مسئولیت‌هایمان را به خوبی انجام دهیم که گاهی اوقات به دلیل نبود شرایط مناسب مجبور به تاخیرافتادن برنامه‌ها هستیم که مصاحبه شونده شماره ۳ اظهار داشت "به دلیل شرایط تحصیل در شهر دور نمی‌توانم ازدواج کنم و اگر به خانه خودم بروم مشکلات بیشتری برایم پیش می‌آید".

تأثیرپذیری از هم خوابگاهی‌ها: خوابگاه یعنی محل سکونت موقت، جایی با امکانات محدود و اولیه که دانشجو برای ادامه تحصیل در آنجا استقرار پیدا می‌کند و دانشجو با ورود به خوابگاه از محیطی که سال‌ها در آن زندگی کرده جدا می‌شود و در محیط جدید و متفاوتی قرار می‌گیرد و در نتیجه باید گفت که زندگی در همین محیط جدید با افرادی متفاوت از فرهنگ‌ها و سلیقه‌های گوناگون منجر به شکل‌گیری روابط خاصی می‌شود که در یک اتاق با وجود نظرهای مختلف ممکن مشکلاتی بین دانشجویان به وجود آید که مصاحبه‌شونده شماره ۶ اظهار داشت که "در هنگام بروز مشکل بین من و همسر دوستانم نظر خود را دخالت می‌دادند و باعث می‌شدند که من حس بدی نسبت به ازدواجم و همسرم داشته باشم".

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر این بود که نشان دهد دانشجو معلم‌ان متاهل در زندگی خوابگاهی چه مشکلات و چالش‌هایی دارند و درکشان از مشکلات چیست، آنها را چطور می‌بینند و چه دیدگاهی نسبت به آنها دارند. شاید بتوان مهم‌ترین مشکلات خوابگاه‌های دانشجویی را مشکلات دانشجویان متاهل دانست. مشکل می‌تواند به صورت شکاف میان وضعیت فعلی و مطلوب تعریف شود. مشکلات ممکن است به دلایل مختلفی ایجاد شوند و راه‌حل‌های مختلفی برای حل شدن داشته باشند. مهارت‌های حل مشکل شامل یافتن مشکلات، اولویت دادن به آنها، یافتن علت‌ها و در نهایت پیاده‌سازی راه‌حل‌های موثر و پایدار است. در ادامه نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نخستین یافته پژوهش پس از تحلیل و بررسی مشکلات دانشجو معلم‌ان متاهل در زندگی خوابگاهی، بالا رفتن قدرت درک و مدارا است. در دوران زندگی خوابگاهی درک و مدارا را باید تقویت نمود زیرا مدارا از مهم‌ترین عوامل تحکیم خانواده و مصداق بارز خوش اخلاقی است. نتایج پژوهش‌های دلبری و همکاران (۱۳۹۳)، وارسته فر و همکاران (۱۳۹۳) نیز با این یافته هم‌خوانی دارد. در تبیین این پژوهش، سکونت در خوابگاه و دور بودن از همسر و خانواده باعث صبور شدن می‌شود ولی برای ایجاد صبر، ابتدا باید همسر و خانواده قدرت درک و مدارا خود را بالا ببرند. درک و مدارا کردن باعث می‌شود که خود را با شرایط موجود در خوابگاه راحت‌تر وفق دهیم. دومین یافته پژوهش، هنجارهای کنترل می‌باشد که جزو مهارت‌های زندگی است که دانشجو در دوران دانشجویی فشارهای زیادی را تجربه می‌کنند که به دنبال فشارها، احساسات زیادی دانشجویان را رنج می‌دهد، اگر نتواند با این شرایط مقابله کند، سلامت روان آن دچار مشکل می‌شود. نتایج پژوهش‌های جاویدی (۱۳۹۲) با

این یافته هم‌خوانی دارد. در تبیین این پژوهش بین کنترل رفتار و رضایت زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد. زوج باید در مقابل زوجه نسبت به هنجارهای کنترل خود مدیریت مناسبی داشته باشد. زوج باید سختگیری‌ها و محدودیت‌های زوجه را کمتر کند زیرا باعث سرخوردگی و اعتماد به نفس پایین دانشجوی می‌شود.

یافته دیگر پژوهش، چالش‌های مدیریت هزینه می‌باشد. هزینه، پول یا هرچیز دیگری است که فرد به ازای انجام دادن خدمات یا دریافت کالا پرداخت می‌کند. نتایج پژوهش‌های ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) با این پژوهش هم‌خوانی دارد. در تبیین این یافته از پژوهش هزینه‌ها در زندگی خوابگاهی به مدیریت نیاز دارد. دانشجویانی که استقلال مالی ندارند و دور از خانواده هستند، برایشان سخت تر از کسانی است که استقلال مالی دارند. دانشجویان فرهنگیان جزو دانشجویانی هستند که استقلال مالی دارند ولی متاهلین به دلیل رفت و آمد بسیار، درصد بیشتر از حقوق خود را صرف هزینه‌های رفت و آمد می‌کنند.

یافته بعدی شرایط رفت و آمد برای دانشجویان خوابگاهی است. در تبیین این یافته می‌توان اینگونه بیان داشت که دانشجویان متاهل نسبت به دانشجویان مجرد رفت و آمد بیشتری دارند رفت و آمد خطرانی را برای دانشجویان به همراه دارد. این خطرات شامل تصادفات جاده‌ای، نامساعد بودن آب و هوا و بارش برف و باران و لغزندگی جاده‌ای است. همچنین به دلیل چمدان‌های سنگین در رفت‌وآمد موجب آسیب‌های کمر نیز می‌شود.

یافته ای دیگر در رابطه با حل مشکل از راه دور می‌باشد. رابطه معنی داری بین حل مشکل و سازگاری با مهارت‌های ضعیف در حل مسئله با مشکلات شناختی، عاطفی، رفتاری و میزان بالایی از نشانه‌های آسیب‌روانی وجود دارد. نتایج پژوهش‌های کرائی و همکاران (۱۳۹۴) که با این یافته‌ها هم‌خوانی دارد. در تبیین این یافته در هنگامی که بین زن و شوهر از راه دور بحث یا دعوایی پیش می‌آید برای حل مشکل دشواری‌هایی وجود دارد. اگر این بحث و دعوا حل نشود به مشکلات بزرگ‌تری تبدیل می‌شوند که باعث سردی رفتار زن و شوهر می‌شود. هنگام بحث و دعوا برای حل آن باید به صورت حضوری صحبت شود و با چت کردن و تلفنی صحبت کردن حل نمی‌شود.

یافته بعدی نیز در مورد مشکلات آموزشی است. مشکلات آموزشی عبارتند از حجم زیاد مطالب بدون کاربردی بودن آن، نامناسب بودن روش تدریس و عادلانه نبودن ارزشیابی دانشجو و فشردگی برنامه و وظایف می‌باشد. نتایج پژوهش‌های سیابانی و همکاران (۱۳۸۶) که با یافته‌های این پژوهش هم‌خوانی دارد. در تبیین این پژوهش، مشکلات آموزشی دیگری

برای دانشجویان متاهل نیز وجود دارد، از جمله این مشکلات عدم تمرکز به دلیل درگیری فکری به همسر و مدیریت امور خانه و خانواده می‌باشد. عدم تمرکز باعث افت تحصیلی در دانشگاه نیز می‌شود.

یافته‌ای دیگر از پژوهش، مشکلات عاطفی است. جنسیت و همبستگی خانوادگی دارای اثر منفی بر مشکلات عاطفی می‌باشد. جنسیت به عنوان یک متغیر مستقل عامل تعیین‌کننده در میزان مشکلات عاطفی افراد به حساب می‌آیند. نحوه‌ی این تاثیر از این قرار است که دختران دارای مشکلات عاطفی بیشتری هستند. نتایج پژوهش‌های سامانی و رضویه (۱۳۸۵) با این یافته‌ها همخوانی دارد. در تبیین این پژوهش دانشجویان متاهل به دلیل دوری از شهر خود باعث دلتنگی همسر و بهانه‌های مختلف گرفتن می‌شوند. بیشتر مواقع احساس ناراحتی و پشیمانی نسبت به انتخاب رشته و دانشگاه خود دارند. بسیاری از بحث و دعوای پیش آمده متاهلین به دلیل دوری از همسر و دلتنگی می‌باشد.

یافته بعدی پژوهش، به تاخیر افتادن برنامه‌ها است. برنامه را نمایش منطقی و با رعایت سلسله مراتب فعالیت‌های مربوط به هم در یک رشته تصمیمات منظم برحسب دوره‌های زمانی تعریف می‌شود. نتایج پژوهش‌های زیاری (۱۳۸۱) هم خوانی داشته است. در تبیین این پژوهش دانشجو معلم متاهل برنامه‌هایی از جمله مراسم عروسی و شب یلدا و فرزندآوری و... دارند که به دلیل دوری از شهر خود به تاخیر می‌اندازد.

یافته نهایی پژوهش، تاثیرپذیری از هم‌خوابگاهی‌ها، دوست و هم اتاقی، عنصر اساسی در تغییر رفتارها و نگرش‌های فرد در زندگی خوابگاهی است. از آنجا که دختران دانشجو وقت زیادی را با دوستان و هم اتاقی‌های خود می‌گذرانند. به میزان زیادی بر اطرافیان تاثیر می‌گذارد و از آنها تاثیر می‌پذیرد. این یافته با نتایج پژوهش‌های آراسته (۱۳۹۳)، زائر و محمدی (۱۳۹۲) همخوانی دارد. در بسیاری از مصاحبه‌ها، مصاحبه شونده‌ها گفته اند که بیشتر الگوهای رفتاری ما برگرفته از الگوهای رفتاری جمع دوستان است. همچنین تعداد قابل توجهی از دختران به این موضوع اشاره کرده‌اند که اگر دوستان و هم‌خوابگاهی‌ها در مورد همسران خود صحبتی کنند و از رفتارهای همسران خود صحبت کنند باعث تحت تاثیر قرار گرفتن بقیه نیز می‌شود و سطح توقعات آنها را نسبت به همسر خود بالا می‌برد.

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود که برای حل مشکل نیز باید میزان رفاه دانشجومعلم‌ان متاهل از نظر تاسیس سوئیت‌های خوابگاهی برای رفت و آمد همسرشان توجه شود و همچنین طرح خودخوان (مادران دانشجو) برای دانشجومعلم‌ان متاهل

نیز ایجاد شود و در صورت نبود شرایط این طرح، غیبت‌های دانشجویان معلمان متاهل نیز از میزان مجاز بیشتر شود.

منابع

- ابراهیمی، ا.، ضرغام حاجبی، م.، ترکان، ع.، استقلالیان، آ.، و میرزاحسینی، ح. (۱۳۹۵). مشکلات زندگی خوابگاهی دانشجویان. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۴(۲)، ۲۴۹-۲۴۴.
- ابراهیمی، ط. (۱۳۹۷). جایگاه آموزش مدیران و تاثیر آن در تحول دانشگاه فرهنگیان. *پویا در آموزش علوم انسانی*، ۳(۱۰)، ۴۳-۳۵.
- آراسته، ح. ر. (۱۳۹۳). دستاوردهای ایجاد جوامع یادگیری در خوابگاه‌های دانشجویی. *آموزش عالی ایران*، ۶(۲)، ۱-۱۹.
- جاویدی، ن. (۱۳۹۲). اثربخشی زوج درمانی هیجان مدار بر بهبود رضایت زناشویی زوجین و کنترل رفتار خانواده. *مشاوره کاربردی*، ۳(۲)، ۶۵-۷۸.
- دلبری، س. ع. و خواجوی مقدم، ل. (۱۳۹۳). عوامل تقویت مدارا در خانواده از دیدگاه آیات و روایات. *پژوهش‌های اجتماعی/اسلامی*، ۲۰(۱)، ۱۵۰-۱۲۳.
- زائر، ل. و قائد محمدی، م. ج. (۱۳۹۲). مشکلات اجتماعی-تحصیلی دانشجویان دختر ساکن خوابگاه دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۲ از دید خود دانشجویان. *نشریه پژوهش اجتماعی*، ۶(۱۸)، ۲۰۸-۱۷۹.
- زیاری، ک. (۱۳۸۱). برنامه و برنامه‌ریزی در ایران. *دانشکده ادبیات و علوم انسانی (تهران)*، ۵۲(۱۶۴)، ۵۹۹-۶۱۸.
- سامانی، س. و رضویه، ا. (۱۳۸۵). رابطه همبستگی خانوادگی و استقلال عاطفی با مشکلات عاطفی. *پژوهش در سلامت روانشناختی*، ۱(۱)، ۳۰-۳۷.
- سیابانی، ث.، مرادی، م.، سیابانی، ح.، رضایی، م.، سیابانی، س.، آملایی، خ. و کریمی، ا. (۱۳۸۸). مشکلات آموزشی دانشکده پزشکی کرمانشاه از دیدگاه دانشجویان پزشکی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه (بهبود)*، ۱۳(۲)، ۱۶۲-۱۷۱.
- قدرتی، ح. و مقصودزاده، ف. (۱۳۹۸). بررسی تجربه زندگی خوابگاهی در میان دانشجویان دختر با تاکید بر مشکلات آن‌ها. *فصلنامه علمی پژوهشی آموزش عالی ایران*، ۱۱(۲)، ۸۳-۵۹.
- کرائی، ش.، سودانی، م.، مهرابی‌زاده، م. و مکتبی، غ. (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش هوش هیجانی بر مهارت‌های حل مشکل خانواده در دانشجویان متاهل. *دستاوردهای روانشناختی (علوم تربیتی و روانشناسی)*، ۲۲(۲)، ۱۸۹-۲۰۸.
- گودرزی، ن.، قاسم‌پور، ف. و اعتمادی فرد، س. م. (۱۳۹۸). چالش‌های زندگی خوابگاهی دانشجویان دختر در خوابگاه‌های دانشگاه سراسری شهر تهران. *فصلنامه علوم اجتماعی (علمی)*، ۲۶(۳۳)، ۶۰-۳۳.
- وارسته فر، ا. و موسوی تازه‌آبادی، س. ف. (۱۳۹۳). درک پدیدارشناسانه کنش اجتماعی در زندگی خوابگاهی دانشجویان دختر دانشگاه فرهنگیان. *فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۳(۸)، ۳۹-۹.